

Hvordan gør vi den grønne omstilling til en fælles indsats?

Temaer

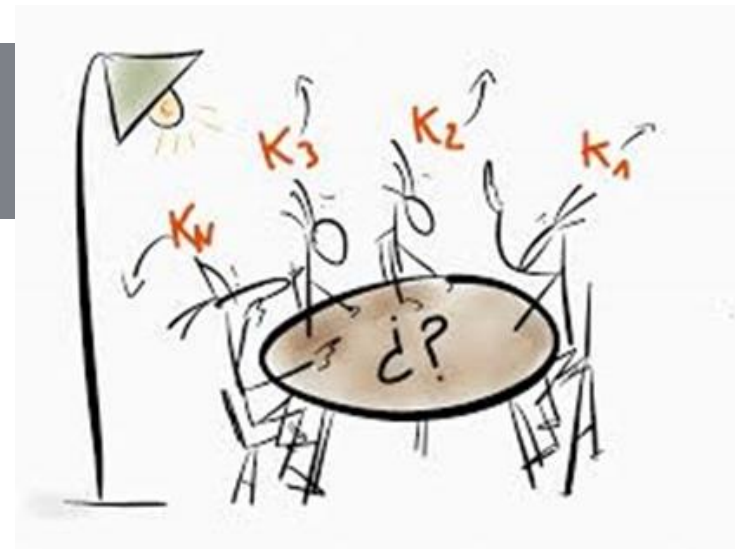
- Klimaudfordringerne – i et demokratisk og styringsmæssigt perspektiv
- Findes NIMBY? Hvordan kan vi forstå modstand mod klimatiltag – og få borgerne som medspillere? Et eksempel
- Kommunen som katalysator for lokalt klima-engagement. To eksempler

Demokrati og klimakrise - de største udfordringer

- 'Short termism' i det politiske system
- En dagsorden domineret af teknisk-videnskabelig viden
- Stærke kommercielle interesser
- Ringe indflydelse til almindelige borgere
- Konfliktende værdier og natursyn

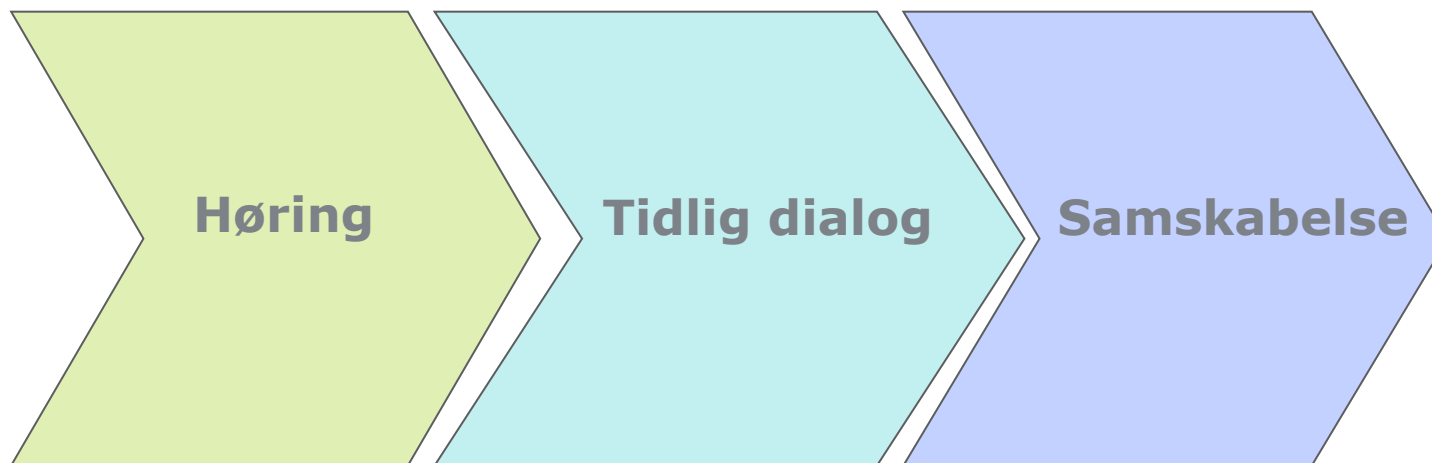

Klimaudfordringer er 'Vilde' problemer

- Berører mange parter
- Som ikke er enige om, hvad problemet er – og hvad løsningen er
- Gensidig afhængighed – hænger sammen med andre udfordringer
- Kontekst-specifikke – og ændrer sig løbende
- Kalder på netværks-styring

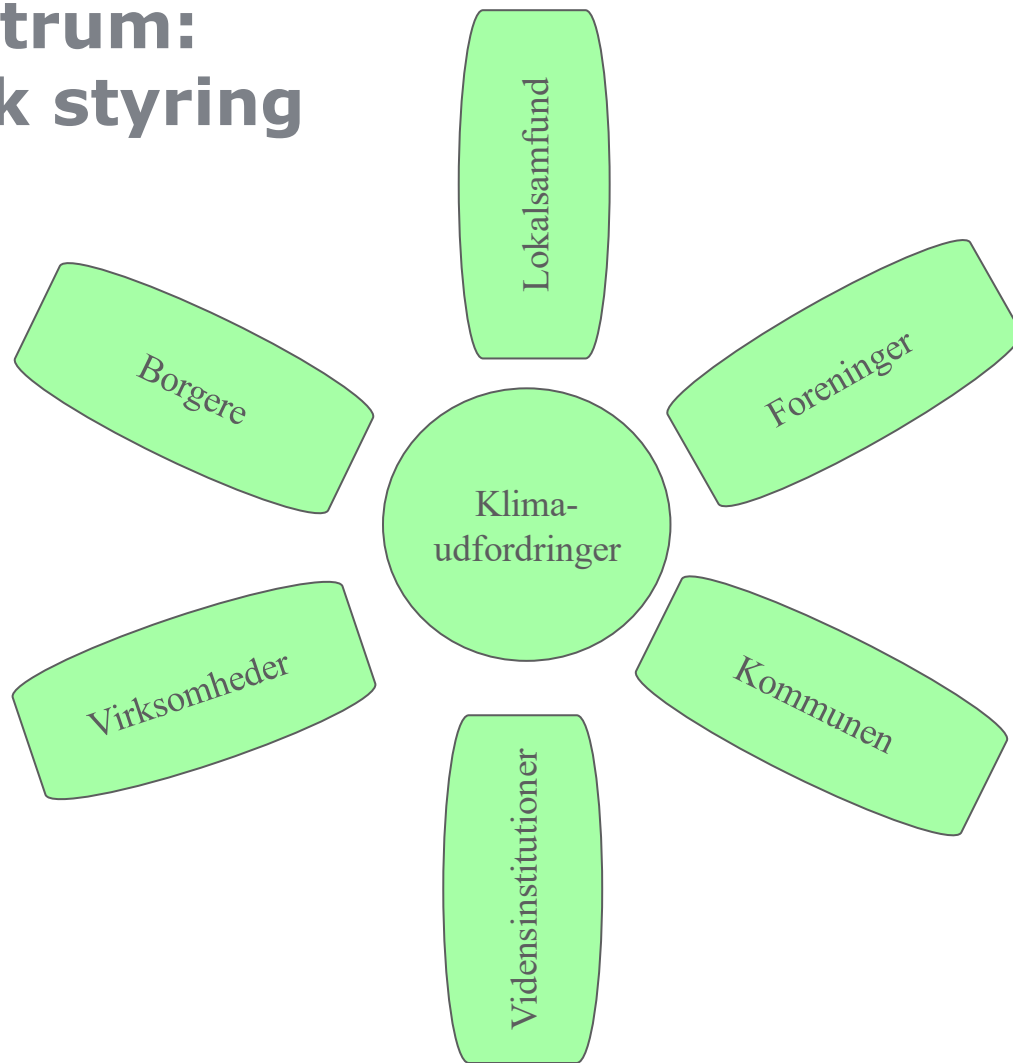
Borgerinddragelse version 1.0, 2.0 og 3.0

Greta Thunberg: "Hvis vi skal løse klima- og miljøkrisen, må vi forandre alt, og der er brug for alle" (2022, p 405)

Sagen i centrum: Polycentrisk styring

Modstand mod klimatiltag – hvad handler det om?

Markante borgere - og 'forråede' medarbejdere

Markante borgere med

- Høje forventninger
- Store krav
- Stærke følelser

'Forråede' medarbejdere

- Ignorerer
- Afviser
- Latterliggør eller umyndiggør borgere

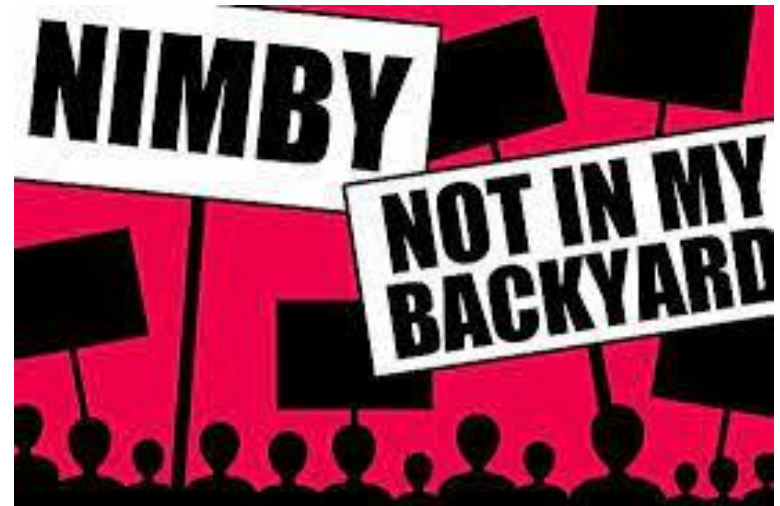

Kilde: Mogensen (2023): Markante borgere

Not In My Backyard: NIMBY

En 'underskudsfortælling' om egoistiske og snæversynede borgere, som:

- Beskytter deres egne interesser
- Mangler viden og kompetencer
- Handler irrationelt, styret af følelser

Et ønske om at beskytte noget, som er værdifuldt

- Identitet og stedstilknytning

“Borgerne protesterer også over, at de lokale steders historie, identitet og sociale sammensætning bliver forstyrret, udslettet og afmonteret – og de dermed oplever sig som fremmedgjorte”

(Kilde: Tolnov Clausen og Rudolph, 2019: 9)

En oplevelse af uretfærdighed

- **Proces retfærdighed**
 - Føle sig inviteret ind
 - Blive lyttet til og taget alvorligt
 - Få letforståelig information
 - Mulighed for indflydelse
 - Gennemsigtige processer
- **Fordelingsmæssig retfærdighed**
 - Hvem taber – og hvem vinder?

Vindmøller: Planprocessen skaber modstand i sig selv

“En umiddelbar konklusion på undersøgelsens resultater er, at planlægningsprocessen i sig selv er med til at skabe problemerne. Borgerne oplever ikke, at der er reelle muligheder for medindflydelse, og det giver anledning til følelsen af afmagt og modstand, som i yderste konsekvens kan føre til vindmøllestop.

Bemærkelsesværdigt i den henseende er, at de positive holdninger, der tilsyneladende eksisterer blandt borgerne i forhold til fremme af vindmøller, udvikler sig til modstand, fordi planlægningsprocessen ikke er i stand til at understøtte dem”

Kystsikring i Dragør

- Politisk beslutning 'lammet' af modsatrettede interesser
- Tidlig borgerinddragelse via Facebook og borgermøde
- Fysisk og visuel formidling: Stormflodspæle
- Kommunikation: En kollektiv udfordring – et fælles ansvar
- Dilemmaer, afvejninger mellem hensyn:
 - Hvor sikre vil vi være?
 - Hvor højt må kystsikringen blive?
 - Hvad må det koste?

Video: www.bbc.com/storyworks/transforming-cities/copenhagen

Dragør: Hvad virker?

- Bygge bro: Være opsøgende, til stede og tilgængelig – opbygge tillid og relationer
- Kommunikation: Konkret og forståeligt sprog og visuelle virkemidler
Ærlighed og transparens
- Folde dilemmaer og nuancer ud. Have tillid til, at borgerne kan forstå det komplekse
- Møde borgere som mulige samarbejdspartnere og medskabere af initiativer og planer
- Arbejde 'indad' i kommunen – og vedligeholde en tillidsfuld relation til politikere og ledelse

Kommunen som katalysator for klimaengagement. To eksempler

Møn Biosfære: Kommunen som katalysator for klimaengagement

- UNESCO Biosfæreområde: Bæredygtig sameksistens mellem mennesker og natur
- Samarbejde på tværs. En inkluderende platform for lokal udvikling
- Biosfære-løftet. 150 biosfære-ambassadører. Stort lokalt engagement
- Konkrete projekter:
 - Naturgenopretning i samarbejde med lokale lodsejere
 - Vilde haver og grøftekanter
 - Bæredygtig turisme-strategi...

www.vordingborg.dk/biosf%C3%A6re/

Møn Biosfære: Hvad virker?

- En rummelig ambition med plads til mange forskellige bidrag
- Koble 'den store dagsorden' med aktørernes egne konkrete mål og ambitioner
- Mulighed for at handle konkret og indgå i netværk og fællesskaber

"Der skal være et udbytte for deltagerne i form af anerkendelse, identitet, fællesskab, en følelse af at kunne handle på noget – eller en mulighed for at brande sig og skabe noget indtjening. Når man inviterer ind til tværgående samarbejde, er det afgørende at tænke i, hvordan de forskellige parter kan få noget ud af det"

(Biosfære-koordinator Kathrine Ohm Dietrich, Vordingborg Kommune)

Sol over Brenderup – en borgerdrevet solcellepark

- Lokalsamfunds-initiativ. Dækker 1/3 af byens strømforbrug
- Finansieret via folkeaktier og en ekstern investor. 4-5 % i afkast årligt
- Klimalaboratorium i Middelfart Kommune – understøttet af 'kommunens klima fikser':
 - Finde egnet stykke jord
 - Fjerne administrative forhindringer
 - Bruge sin 'tavse viden' og netværk ind i forvaltningen
- www.klimalaboratoriet.middelfart.dk/fremtidens-energiforsyning/baeredygtig-energiforsyning/sol-over-brenderup/

Brenderup: Hvad virker?

- Politisk mod og opbakning. Risiko-minimering: Klimalaboratorium
- Lokale ildsjæle med relevante kompetencer og gå-på-mod
- En brobygger og vejviser i kommunen

Morten Westergaard, klimachef, Middelfart Kommune:

"Magien sker ikke ved et skrivebord! I kommunerne gør vi det dumme, vi overhovedet kan i mange af vores planprocesser. Vi starter med at tale med en investor, der har brug for masser af hektar til et solcelleprojekt. Så sidder folk og tænker: What the fuck?

Hvorfor går vi ikke ud og spørger borgerne: Hvordan kunne I tænke jer at arbejde med den grønne omstilling? Det er en ansvarliggørende måde at opbygge formåen i samfundet"

Tre pointer om at samskabe klimatiltag

- Et fysisk sted er et godt udgangspunkt for at mobilisere klimaengagement
- Nøgleord: Fællesskab, plads til forskellighed, konkret handling
- Kommunens rolle som facilitator/ brobygger er central

Hvis I vil læse mere....

